

Oikeusministeriölle

Lausunto

1 (3)

9.2.2016

OM 8/41/2014

Liiketoimintakiellosta annetun lain muuttaminen

Oikeusministeriö (OM) on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta. EK kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan asiassa seuraavan.

1 Esityksen ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että liiketoimintakiellosta annetussa laissa tarkoitetulle viranomaiselle annetaan oikeus pyytää esitutkintaviranomaiselta tutkimaan edellytykset määrätä liiketoimintakiello. Tutkinta koskisi tilanteita, joissa liiketoimintakiello voitaisiin määrätä liiketoiminnassa tehtyjen lakisääteisten velvollisuuksien olennaisen laiminlyönnin perusteella, mutta joissa ei olisi syyllistytty rikolliseen menettelyyn. Tutkinnan voisi suorittaa mikä tahansa esitutkintaviranomainen.

Ehdotuksessa tarkoitettuja viranomaisia ovat poliisin lisäksi mm. tulli, syyttäjä, rajavartiolaitos jne. Esimerkiksi veroviranomainen voisi esityksessä ehdotettujen muutosten tultua voimaan pyytää tutkintaa tapauksessa, jossa esitutkinta ja syyteharkinta eivät voisi tulla kysymykseen *ne bis in idem* -kiellon vuoksi.

Lisäksi esitetään, että liiketoimintakiellosta annetun lain soveltamisalaa laajennettaisiin yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitolaissa tarkoitettuun ammattitoimintaan.

Yllä mainituilta osin EK:lla ei ole lausuttavaa ehdotusten johdosta.

2 Väliaikaisen liiketoimintakiellon raukeamisen pidentäminen vuodesta kahteen vuoteen

Esityksessä ehdotetaan liiketoimintakiellosta annetun lain 11 §:ää muutettavaksi siten, että väliaikainen liiketoimintakiello raukeasi, jollei syytettä kiellon perusteena olevasta rikollisesta menettelystä ole nostettu nykyisen **yhden vuoden** sijaan **kahden vuoden** kuluessa kiellon määräämisestä.

9.2.2016

EK vastustaa esitettyä määräajan pidennystä. Esityksessä ei ole riittävästi perusteltu niitä käytännön tilanteita, jotka edellyttäisivät pidennystä. Sen sijaan, kuten esityksessäkin myönnetään, pidentämisellä saattaisi olla vaikutusta esitutkinta-ajan haitalliseen venymiseen. EK pitää todennäköisenä, että esitetty pidennys pidentäisi käsittely- ja tutkinta-aikoja entisestään. Julkisuuudessa on ollut esillä tapauksia, joissa poliisin suorittaman esitutkinta on kestänyt perusteettoman pitkään. Lisäksi ottaen huomioon väliaikaisten liiketoimintakieltojen erittäin vähäisen vuosittaisen määrän (n. 1-3 kpl), esitetystä määräajan pidennyksestä tulisi luopua.

3 Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän oikeus saada tietoja päättyneistä liiketoimintakielloista

Liiketoimintakiellosta annetun lain 21 §:ää esitetään muutettavaksi siten, että poliisin lisäksi muille esitutkintaviranomaisille annetaan poliisintavoin oikeus saada liiketoimintakielto rekisteristä tietoja päättyneistä liiketoimintakielloista. **EK katsoo, että tiedonsaantioikeuksien laajentaminen päättyneiden liiketoimintakieltojen osalta on perusteltu esityksessä suppeasti.**

4 Muuta

Rekisteritietojen julkisuus

Esitys ei sisällä ehdotusta saattaa liiketoimintakiellossa olevat henkilöt erilliseen internetissä julkaistavaan rekisteriin, minkä selvittämistä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimintaohjelmassa edellytettiin. Kuten esityksessä tarkoitettussa oikeusministeriön arviomuistiossa ja sitä koskevissa lausuntopalautteissa todetaan, ongelmallisena pidetään mm. sitä, että nykyisen lainsäädäntökäytännön mukaan henkilötunnusta ei luovuteta vapaasti saataville yleisen tietoverkon kautta maailmanlaajuisesti ja kenties pysyvästi. Jos liiketoimintakielto rekisterin tiedot taas olisivat saatavilla ilman henkilötunnusta, tiedot kieltoon määrätyistä eivät puolestaan yksilöisi henkilöä luotettavasti. Liiketoimintakielto rekisteri sisältää henkilötietojen lisäksi arkaluonteisia henkilötietoja, joiden käsittelyä on oikeudellisesti rajoitettu Suomea velvoittavissa kansainvälisissä velvoitteissa. Rekisterin avaamista yleiseen käyttöön internetin avulla ei voida pitää perusteltuna, koska rekisterin tiedot ovat joka tapauksessa laajasti viranomaisten, yritysten ja yksityisten saatavilla. Kuten tietosuojavaltuutettukin toteaa, julkisen vallan ei tulisi ottaa riskiä arkaluonteisten henkilötietojen hallitsemattomasta käsittelystä, mihin tällaisten tietojen avoin maailmanlaajuinen saatavuus johtaisi.

EK pitää edellä esitettyjä näkökohtia ja perusteluja rekisteritietojen julkisuudesta relevantteina ja yhtyy niihin.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Santeri Suominen

9.2.2016

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Hannu Rautiainen
johtaja